

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการพัฒนาประเทศทำให้เศรษฐกิจ และสังคมเปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงในระบบงานอาชีพทั้งทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ซึ่งมีแนวโน้มที่จะขยายตัว และเพิ่มความสำคัญขึ้นอย่างรวดเร็ว (สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ, ออนไลน์, 2536) ฉะนั้นการที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งมาเป็นอาชีพที่จะยึดถือตลอดไปนั้น นับว่าเป็นการตัดสินใจครั้งยิ่งใหญ่ในชีวิตซึ่งมีผลต่อบุคคลนั้นโดยตรง และต่อสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ ดังเช่น ในด้านส่วนตัวของแต่ละบุคคลการประกอบอาชีพนอกจากจะเป็นวิถีทางที่จะได้ค่าตอบแทนไปซื้อปัจจัยต่างๆ มาบำบัดความต้องการทางร่างกาย (physiological needs) แล้ว ยังเป็นกิจกรรมที่จะสนองความต้องการทางด้านจิตใจ (psychological needs) และความต้องการทางด้านสังคม (social needs) ของบุคคลนั้นด้วย กล่าวคือการประกอบอาชีพส่วนมากมักเปิดโอกาสให้บุคคลแต่ละคนได้ทำงานร่วมกับคนอื่นๆ ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและเป็นที่ต้องการของสังคม ในขณะที่เดียวกันการประกอบอาชีพยังเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลได้ใช้ความสามารถที่ตนมีอยู่อย่างเต็มที่ และการที่บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ด้วยความสามารถของตนโดยไม่ต้องพึ่งคนอื่นนั้น ย่อมทำให้บุคคลนั้นเกิดความภาคภูมิใจในตนเองว่าไม่ได้เป็นบุคคลที่ไร้คุณค่า ส่วนในด้านสังคม อาชีพของสมาชิกในสังคมหนึ่งๆ จะมีผลต่อสภาพทางเศรษฐกิจของสังคมนั้นๆ ทั้งนี้ เนื่องจากมนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาสังคม และเศรษฐกิจของประเทศ

ในความสำเร็จขององค์กรส่วนหนึ่งมักจะขึ้นอยู่กับ การคัดเลือกทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ เข้ามาร่วมงานทั้งในตำแหน่งพนักงานและผู้บริหารด้วยวิธีการจูงใจ เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพเข้ามาร่วมงานกับองค์กร โดยแต่ละองค์กรมีแรงจูงใจแตกต่างกัน เนื่องจากความแตกต่างทางด้านนโยบายและวัฒนธรรมองค์กร

ดังนั้นการที่จะเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม และประสบความสำเร็จในอาชีพขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น องค์ประกอบทางด้านร่างกาย องค์ประกอบด้านสังคม และองค์ประกอบทางด้านจิตวิทยาสำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาองค์ประกอบทางจิตวิทยาใน

ส่วนของปัจจัยแรงจูงใจ ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคลเป็นอย่างมาก โดยผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะกลุ่มประชากรที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ซึ่งถือว่าวิจัยนี้เป็นวิจัยที่มีการเลือกอาชีพด้วยความเป็นจริงต่างจากวิจัยอื่นที่ผ่านมาที่เป็นการเลือกอาชีพแบบลองเลือกเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อศึกษาแนวโน้มของนักศึกษารุ่นใหม่ว่าต้องการเลือกประกอบอาชีพแบบใด และมีปัจจัยใดบ้างที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกประกอบอาชีพ รวมทั้งองค์กรภาคเอกชน และภาครัฐบาลสามารถนำผลการวิจัยไปกำหนดแนวทางในการกำหนดปัจจัยจูงใจให้แก่พนักงานที่เป็นนักศึกษาจบใหม่ได้ และยังเป็น การช่วยอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำแนะนำแนะแนวอาชีพแก่นิสิตระดับปริญญาตรี ในการเลือกงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของตนเองเพื่อผลที่ได้จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี จำแนกข้อมูลตามคณะ เกรดเฉลี่ยสะสม อาชีพผู้ปกครอง อาชีพที่นักศึกษาเลือก
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างคณะที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน และเกรดเฉลี่ยสะสมของนักศึกษากับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษา ในระดับปริญญาตรี
4. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครองกับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี

ความสำคัญของการศึกษา

1. เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงจากการวิจัยว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี มีความคิดตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอย่างไร อีกทั้งอะไรที่เป็นปัจจัยให้นักศึกษาตัดสินใจเลือก
2. เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

3. มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี สามารถนำผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำแนะแนวอาชีพแก่นิสิตระดับปริญญาตรี ในการเลือกงานที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

4. องค์กรภาคเอกชนและภาครัฐบาลสามารถนำผลการวิจัยไปกำหนดแนวทางในการจัดปัจจัยจูงใจให้แก่พนักงานที่เป็นนักศึกษาจบใหม่ได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษา ดังนี้

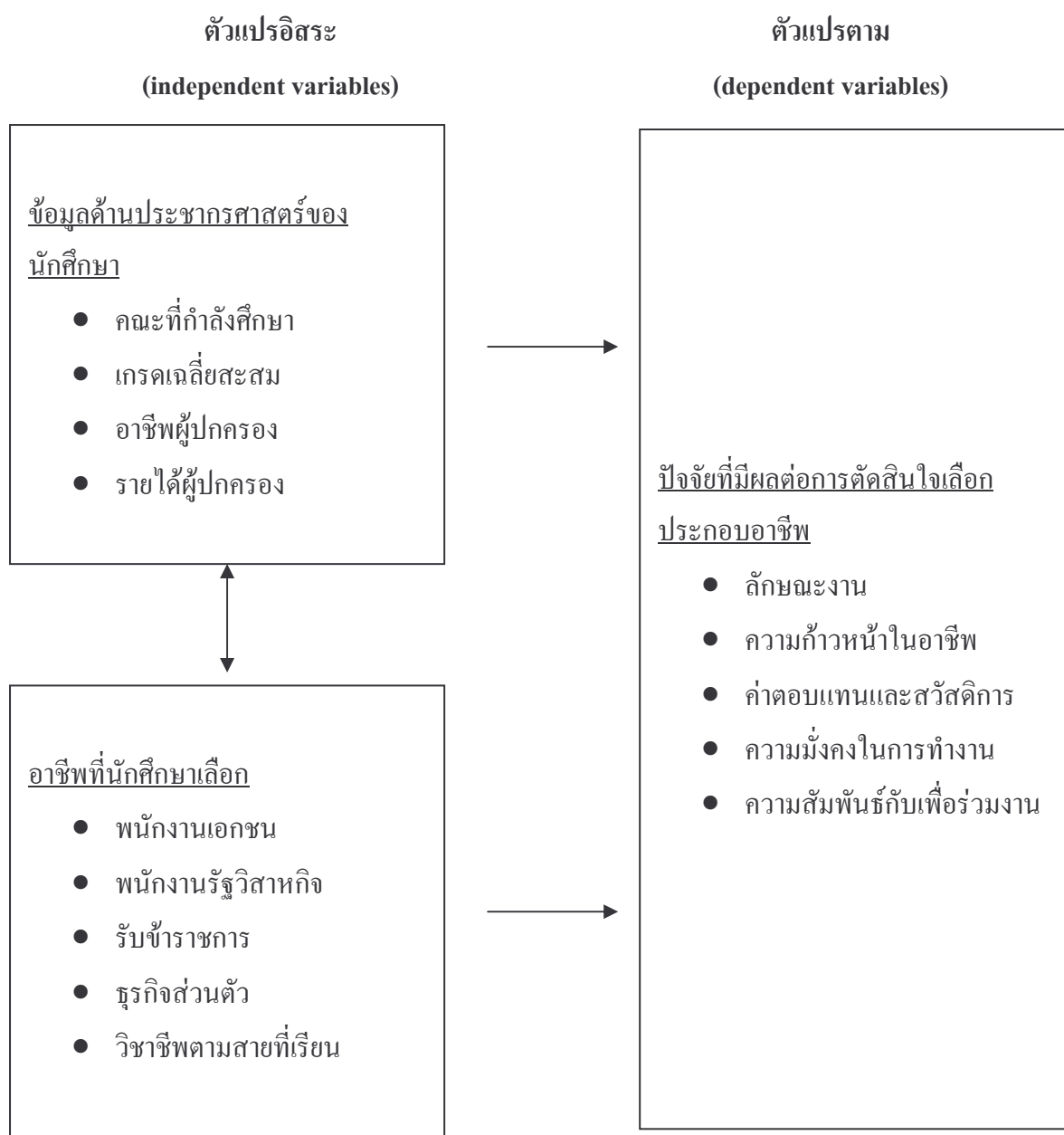
ตัวแปรอิสระที่ 1 (independent variable) คือ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักศึกษา ได้แก่ เพศ คณะที่กำลังศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง ซึ่งเป็นวิจัยเรื่องปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาเลือกประกอบอาชีพในภาคเอกชนมากกว่ารัฐ ศึกษาเฉพาะกรณี นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี เหตุผลที่ผู้ทำวิจัยเลือกตัวแปรอิสระในส่วนของเพศ คณะที่กำลังศึกษา สาขาที่กำลังศึกษา ความสามารถพิเศษ วุฒิการศึกษา ก่อนเข้าเรียน ระดับอุดมศึกษา อาชีพบิดา อาชีพมารดา เนื่องจากตัวแปรอิสระเหล่านี้มีความสำคัญกับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ จากส่วนหนึ่งของบทความจอห์น แอล ฮอลแลนด์ (John L. Holland) กล่าวว่า “ความแตกต่างกัน (differentiation) โดยปกติ บุคคลจะมีบุคลิกภาพเด่นชัดอยู่ลักษณะหนึ่ง แม้จะมีบุคลิกลักษณะอื่น ๆ ปะปนอยู่บ้าง แต่บางคนอาจจะมีบุคลิกภาพลักษณะต่าง ๆ อยู่ในระดับใกล้เคียงกันจนยากต่อการชี้ชัดลงไปว่า บุคคลนั้นมีบุคลิกภาพลักษณะใด” (Holland, online, 1973)

ตัวแปรอิสระที่ 2 (independent variable) คือ อาชีพที่นักศึกษาเลือก ได้แก่ พนักงานของบริษัทเอกชน พนักงานรัฐวิสาหกิจ/รับราชการ วิชาชีพตามสายที่เรียน ธุรกิจส่วนตัวและอื่นๆ ซึ่งเป็นอาชีพส่วนใหญ่ของคนภายในประเทศ

ตัวแปรตาม (dependent variable) คือ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษา จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะของงาน ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ซึ่งผู้วิจัยเลือกตัวแปรตาม ในส่วนของปัจจัยแรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกประกอบอาชีพตามแนวคิดของทฤษฎีความต้องการ 5 ชั้นของมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of needs theory) (สุพานี สฤกษ์วานิช, 2549, หน้า 199-200) วรวิฑู ฉันทน์เฉลิมพงศ์ (2541, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาเลือกประกอบอาชีพในภาคเอกชนมากกว่าภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณี

นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุมวิทยาเขตชลบุรี โดยใช้ตัวแปรตามที่อ้างอิงทฤษฎีความต้องการ 5 ชั้นของมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of needs theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย

ตารางที่ 1 กรอบแนวคิด

คำถามในการวิจัย

1. ปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี จำแนกข้อมูลตามคณะ เกรดเฉลี่ยสะสม อาชีพผู้ปกครอง อาชีพที่นักศึกษาเลือก แตกต่างกันหรือไม่
3. คณะที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันและเกรดเฉลี่ยสะสมของนักศึกษากับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีความสัมพันธ์กันหรือไม่
4. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครองกับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีความสัมพันธ์กันหรือไม่

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี จำแนกข้อมูลตามคณะ แตกต่างกัน
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี จำแนกข้อมูลตามเกรดเฉลี่ยสะสม แตกต่างกัน
3. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี จำแนกข้อมูลตามอาชีพผู้ปกครอง แตกต่างกัน
4. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี จำแนกข้อมูลตามอาชีพที่นักศึกษาเลือก แตกต่างกัน
5. คณะที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันกับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีความสัมพันธ์กัน
6. เกรดเฉลี่ยของนักศึกษากับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีความสัมพันธ์กัน
7. อาชีพของผู้ปกครองกับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีความสัมพันธ์กัน

8. รายได้ของผู้ปกครองกับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีความสัมพันธ์กัน

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ ของนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 ภาควิชาศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

1. พื้นที่ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ซึ่งใช้ในการศึกษา คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

2. ประชากร (population)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังเรียนอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ของภาคการศึกษา 2551 ทุกคณะและทุกสาขา ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี จำนวนทั้งสิ้น 427 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง (sample)

กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มประชากร คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 จากทุกคณะทุกสาขา และไม่จำกัดเพศ จำนวน 210 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักศึกษา

- คณะที่กำลังศึกษา
- เกรดเฉลี่ยสะสม
- อาชีพผู้ปกครอง
- รายได้ผู้ปกครอง

อาชีพที่นักศึกษาเลือก

- พนักงานเอกชน
- พนักงานรัฐวิสาหกิจ/รับราชการ
- วิชาชีพตามสายที่เรียน
- ธุรกิจส่วนตัว
- อื่นๆ

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

ปัจจัยแรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกประกอบอาชีพ

- ลักษณะของงาน
- ความก้าวหน้าในอาชีพ
- ค่าตอบแทนและสวัสดิการ
- ความมั่นคงในการทำงาน
- ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อสร้างความเข้าใจและให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย จึงจำกัดความตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เพศ หมายถึง สถานะทางเพศของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ เพศชายและเพศหญิง

2. คณะที่กำลังศึกษา หมายถึง คณะที่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ทำการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็นคณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะบัญชี คณะบริหารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ คณะสารสนเทศศาสตร์

3. ความสามารถพิเศษ หมายถึง ความสามารถที่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี มีความชำนาญเป็นพิเศษ ซึ่งแบ่งออกเป็นด้านคอมพิวเตอร์ ด้านภาษา ด้านการขับรถยนต์ และอื่นๆ

4. เกรดเฉลี่ยสะสม หมายถึง เกรดเฉลี่ยสะสมตั้งแต่นักศึกษาเข้าเรียนปีที่ 1 จนถึงเทอมสุดท้ายของปีที่ 4 โดยใช้ในการคำนวณตามเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งแบ่งออกเป็น ต่ำกว่า 2.50 2.51-3.00 3.01- 3.50 และมากกว่า 3.50

5. วุฒิการศึกษา ก่อนเข้าเรียนระดับอุดมศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ก่อนเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

6. อาชีพผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพของบิดาหรือมารดาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็นรับราชการ รัฐวิสาหกิจ ประกอบธุรกิจส่วนตัว พนักงานบริษัทเอกชน และเกษตรกร

7. รายได้ของผู้ปกครอง หมายถึง รายได้ของบิดาหรือมารดาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน 10,0001–20,000 บาทต่อเดือน 20,0001 – 30,000 บาทต่อเดือน 30,0001 – 40,000 บาทต่อเดือน และมากกว่า40,000 ต่อเดือน

8. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้สึกหรือมีทัศนคติต่อองค์กรที่ต้องการเลือกประกอบอาชีพ

9. ลักษณะงาน หมายถึง ภาระหน้าที่ของงานที่แต่ละบุคคลจะต้องปฏิบัติโดยยึดถือกฎระเบียบขององค์กรนั้นๆ

10. ความก้าวหน้าในอาชีพ หมายถึง โอกาสที่บุคคลจะได้รับการสนับสนุนจากการปฏิบัติงานภายในหน่วยงาน โดยการขึ้นเงินเดือน การเลื่อนตำแหน่ง ได้การส่งเสริมในการศึกษาต่อและดูงานต่างประเทศ

11. ค่าตอบแทนและสวัสดิการ หมายถึง อัตราค่าจ้างที่นายจ้างให้แก่ลูกจ้างในการปฏิบัติงานให้กับองค์กรเพื่อแลกกับแรงงานในการทำงาน และผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆที่บุคคลควรจะได้รับ เช่น ค่ารักษาพยาบาล เงินโบนัสประจำปี เป็นต้น

12. ความมั่นคงในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลได้รับการคุ้มครองจากหน่วยงานหรือความมั่นคงในอาชีพที่เชื่อมั่นได้

13. ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน หมายถึง การได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงาน รวมถึงการปรึกษาในเรื่องส่วนตัว

14. พนักงานเอกชน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกให้ปฏิบัติงานใน บริษัท ห้างร้านต่างๆที่ดำเนินธุรกิจ โดยมีบุคคลเป็นเจ้าของ และเสียภาษีให้กับรัฐบาล

15. พนักงานรัฐวิสาหกิจ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกให้ปฏิบัติงานในองค์กรของรัฐ หรือหน่วยงานธุรกิจของรัฐ หรือบริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการ องค์กรของรัฐ หรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลมีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

16. รับข้าราชการ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกให้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการต่างๆ ซึ่งครอบคลุมถึงกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ ที่เรียกกันว่า ระบบราชการ (bureaucracy)

17. ธุรกิจส่วนตัว หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพค้าขายสินค้าต่างๆ โดยเป็นเจ้าของหรือกิจการเองหรือเป็นหุ้นส่วนในกิจการค้า นักธุรกิจ

18. วิชาชีพตามสายที่เรียน หมายถึง งานที่ได้รับการอบรมสั่งสอนเป็นเวลานานหรือผู้ประกอบอาชีพได้ต้องมีการศึกษาเฉพาะในวิชาชีพนั้น ไม่ใช่งานที่บุคคลทั่วไปทำได้โดยแต่ทดลองปฏิบัติ ต้องฝึกอบรมในทางวิทยาศาสตร์ระยะเวลาหนึ่ง (prolong formal scientific training)